

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психологія
Семестр	7
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.п.н., доц. Гришук Майя Михайлівна
Контактна інформація	mayagri99@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Навчальна дисципліна «Основи психотерапії» буде корисна практичним психологам в діяльності психологічної служби системи освіти України, майбутнім соціальним працівникам, педагогам. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування вмінь традиційної для практичної психології превентивної та поточної допомоги при психічних та соматичних захворюваннях, при душевних та духовних стражданнях.</p> <p>При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації тощо. <i>Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту</i> сформувати знання, вміння та навички майбутнього психолога – практика в роботі з глибинними особистісними проблемами, що лежать в основі різноманітних життєвих труднощів і конфліктів людини.</p>
Мета та цілі	<p>Формування наукових поглядів на психотерапевтичну допомогу сучасних зарубіжних та вітчизняних напрямів; розкриття, аналіз, усвідомлення і пророблення проблем студентів - психологів, внутрішньоособистісних і міжособистісних конфліктів і корекція неадекватних відносин, установок, емоційних і поведінкових стереотипів на основі аналізу і використання методів та технік психотерапевтичної науки, міжособистісної взаємодії в групі психологічного розвитку.</p> <p>Головні завдання, які поставлені перед дисципліною стосовно формування спеціаліста психолога полягають у тому, щоб: сформувати у студентів наукові уявлення про основні аспекти такої форми надання допомоги особистості, як – психотерапія; ознайомити студентів – психологів із</p>

	аспектами психотерапевтичної допомоги прийнятної для роботи психолога в різних психологічних службах; розвинути необхідний мінімум знань, умінь та навичок у студентів з теорії та методів, технік психотерапевтичної науки; створити умови для розробки студентами – психологами системи власних навичок ефективного психотерапевтичного консультування; дати необхідний мінімум знань, умінь та навичок для розробки методів, технік та прийомів психологічного консультування з елементами психотерапії в рамках організації власної практичної діяльності після закінчення вузу, в різних напрямках роботи психологічних служб; актуалізувати та інтегрувати досвід психологічного консультування різних напрямів та підходів психотерапевтичних шкіл для подальшого використання після закінчення вузу.
Пререквізити	Знати та розуміти перелік основних етико-правових принципів і законів психотерапевтичної роботи, включаючи питання взаємовідносин психолога з системою клієнта, та тих осіб, що скеровують клієнта до психолога.
	Базові знання з дисциплін: «Вікова психологія», «Психологія», «Педагогічна психологія», «Патопсихологія».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Теоретико – методологічні аспекти психотерапевтичної допомоги. Витоки і напрями розвитку психологічної допомоги.	Проблематика психотерапії у загальному контексті вітчизняної психології кінця ХІХ - поч. ХХ ст.. Мета, завдання та принципи психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Провідні методи психотерапевтичного впливу. Особливості взаємодії психолога та психотерапевта з учасниками психотерапевтичної групи.	Тести, питання, практичні завдання
2. Психодинамічна категорія психотерапії.	Психоаналіз З. Фрейда. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи психоаналізу З.Фрейда. Теорія психоаналізу та основні поняття. Підходи З.Фрейда до структури особистості та генезису неврозу. Механізми захисту. Етапи психотерапевтичного процесу. Техніки класичного психоаналізу. Індивідуальна психологія А.Адлера. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи індивідуальної психології А.Адлера. Теорія індивідуальної психології та основні поняття. Підходи А.Адлера до структури особистості та генезису неврозу. Три провідні лінії психотерапевтичного процесу. Техніки індивідуальної психології А. Адлера. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи аналітичної психології К.Г.Юнга. Теоретичні положення аналітичної психології та основні поняття. Підходи К.Г.Юнга до структури особистості та генезису неврозу. Робота з	Тести, кейси

	архетипами. Етапи психотерапевтичного процесу. Техніки аналітичної психології.	
3. Гуманістична категорія психотерапії.	<p>Клієнт-центрована терапія К.Роджерса. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи клієнт-центрованої терапії К.Роджерса. Теорія клієнт-центрованої терапії та основні поняття. Підхід К.Роджерса до структури особистості та генезису неврозу. Необхідні та достатні умови зміни клієнта. Етапи психотерапевтичного процесу. Техніки клієнт-центрованої терапії К.Роджерса.</p> <p>Психодрама Я.Морено. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи психодрами Я.Морено.. Теорія психодрами Я.Морено та основні поняття. Підхід Я.Морено до структури особистості та генезису неврозу. Спонтанність та креативність як фактори особистісного розвитку. Фази психодраматичного дійства. Протагоніст та допоміжне „Я”. Техніки психодрами Я.Морено.</p> <p>Гештальттерапія Ф. Перлза. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи гештальттерапії Ф. Перлза. Теорія гештальттерапії Ф. Перлза та основні поняття. „Фігура та фон”, „гештальт”, „метафора”, як опис емоційного досвіду людини. Підхід Ф. Перлза до структури особистості та генезису неврозу. Етапи та техніки гештальттерапії.</p>	Кейси, тести
4. Поведінковий напрям психотерапії.	Загальна характеристика поведінкового напрямку. Наукове та соціокультурне обґрунтування появи поведінкового напрямку психотерапії. Теорія біхевіоризму: класичне обумовлення (І.П.Павлов), оперантне обумовлення (Б.Скінера), „модифікація поведінки”. Уявлення про людину та поняття особистості в поведінковому напрямі психотерапії. Новітні течії та техніки психотерапії.	Кейси, практичні завдання
5. Сімейна психотерапія.	Системна сімейна психотерапія. Провідні напрями сімейної психотерапії: стратегічний напрям Дж. Хейлі, напрямок міланської школи та М.С.Палазоллі; стратегічний підхід, орієнтований на особистість, К.Вітакера; структурний напрямок С.Мінухіна. В.Сатір про практику сімейної психотерапії. Роль та технічні прийоми психотерапевта. Техніки системної сімейної психотерапії.	Кейси, практичні завдання

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Адлер А. Практика і теорія індивідуальної психології.— М., 1993.— 175с.
2. Ю.Алешина Индивидуальное и семейное консультирование. М. 1999г.
3. Г.С.Абрамова. Практическая психология .Екатаринбург. 1998г.
4. Бурлачук Л.Ф.,Грабская И.А., Качарян А.С. Основы психотерапии. –Киев – Москва,1999.
5. Гринсон Р.Р. Практика і техніка психоаналізу.— Новочеркаськ, 1994.— 334с.Кондратенко В.Т. Общая психотерапия. Минск 1999.
6. Бубер М. Я і Ти.— М., 1993.— 174с.
7. Дрейкус-Фергюссон Е. Введення в теорію Альфреда Адлера.— Мінськ, 1995.— 52с.
8. Джонсон Р. Сновидіння і фантазії.— К., 1996.
9. Г.В.Бурменская. Возрастно- психологическое консультирование .МГУ, 1990 г.
10. О.Д.Бондаренко. Психологічна допомога особистості. Х. 1996 р.
11. С.В.Васьковская. Теория и практика психологического консультирования. К. 1995г.
12. С.В.Васьковская. Психологическое консультирование К. 1996г.
13. Введение в практическую социальную психологию.Под ред. Ю.М.Жукова М. 1997г.
14. Р.С.Немов. Основы психологического консультирования. М. 1999г.
15. А.Маслоу. Самоактуализация (Психология личности: тексты). М. 1982г.
16. Р.Мэй .Искусство психологического консультирования. М. 1994г.
17. Р.В.Овчарова. Справочная книга школьного психолога. М. 1993г.
18. Основы консультативної психології. Аналіз сучасних концепцій. К. 1992р.
19. Р.Нельсон – Джоун. Теория и практика консультирования. С-Пб. 1999.
20. Н.Козлов. Истинная правда, или .... М. 1999.
21. Н.Козлов. Формула личности. С-Пб. 1999.
22. Куттер П. Сучасний психоаналіз.— Спб.: "Б.С.К.", 1997.— 351с.
23. В. Панок. Основы практичної психології. К. 1999 р.
24. Р.Смидт. Групповая работа с детьми и подростками. М. 1999 г.
25. Психология. Под. Ред. А.А. Крылова. М. 1998 г.
26. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии. Под ред. М.К.Тугушкиной. С- Пб.1999.
27. Психология .Словарь. Под ред. А.В.Петровского. М. 1990г.
28. Психотерапевтическая энциклопедия. Под ред. Б.Д.Карвасарского. С.Пб.1999г.
29. Рабочая книга школьного психолога. Под ред.И.В.Дубравиной. М. 1991 г.
30. Рудестам К. Групповая психотерапия. –М., 1990.
31. Сандлер Дж., Дэр К., Холдер А. Пациент і психоаналітик: основи психоаналітичного процесу. — Воронеж: НПО "Модек", 1993.
32. Семья в психологической консультации. Опыт и проблемы психологического консультирования. Под ред. А.А.Бодалева. М. 1989г.
33. Урсано Р., Зонненберг С., Лазар С. Психодинамическая психотерапія: Коротке керівництво. — М., 1992.
34. Фрейд А. Психологія "Я" і захисні механізми. — М.: Педагогік-Пресс, 1993.

35. Фрейд А. Введення в техніку дитячого психоаналізу.— Одеса, 1927.
36. Фрейд З. Введення в психоаналіз: Лекції. — М.: Нау-ка,1991.
37. Фрейд З. Тлумачення сновидінь.— Київ: Здоров'я 1991.
38. Фрейд З. Психологія несвідомого. — М.: Освіта, 1989.
39. Фрейд З. Психоаналітичні етюди. — Мінськ: Беларусь, 1991.
40. Хьел Л., Зінгер Д. Теорії личности. —С-Пбг., 1998.
41. Эйдемиллер Э.И., Юстицкий В.В. Семейная психотерапия —Л., 1990.
42. Сэмьюэлз Э., Шортер Б., Пліт Ф. Критичний словник аналітичної психології К.Г.Юнга.— М., 1994.— 182с.
43. Вільямі Д.Чи Перетинаючи границю.— Воронеж, 1994.
44. Фейдимен Дж., Фрейгер Р. Особистість і особистісний ріст.— Вып.1.— Ч.2.— М., 1991.
45. Хол Дж.А. Юнгианское тлумачення сновидінь.— Спб.,
46. 1996.
47. Шарп Д. Незримий ворон.— М., 1994.
48. Юнг К.Г. Про архетипи колективного бессознательно-го//Питання філософії.— 1988.— №1.— С.34-41.
49. Юнг К.Г. Наближаючи до несвідомого// Глобальні проблеми і загальнолюдські цінності.— М., 1990.
50. Юнг К.Г. Поняття колективного несвідомого// Психоаналіз і культурологія /Під ред. Л.И.Бондаренко, С.А.Таглина, А.В.Баженова.— Харків, 1991.— С.192-203.
51. Юнг К.Г. Символ і архетип.— М., 1991.
52. Юнг К.Г. Психологічні типи.— М.,1992.— 104с.
53. Юнг К.Г. Аналітична психологія (Тэвистокские лекції).- Спб., 1994.
54. Юнг К.Г. Лібідо, його метаморфози і символи.— Спб., 1994.— 415с.
55. Юнг К.Г. Спогаду. Сновидіння. Міркування.— Київ, 1994.— 406с.
56. Юрченко В. М., Грищук М. М. Теоретичні засади досліджень впливу сім'ї на невротизацію дітей та шляхів її ранньої психокорекції / Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць, Випуск 14. – Рівне: РДГУ. 2020. – с.
57. Юрченко В. М., Грищук М. М.Сімейна системна психотерапія як засіб психокорекції початкової невротизації дітей шкільного віку / Вісник Львівського університету. Л.: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, Сер. психол. науки.–2020.–Вип 6, 157-165 с.
58. Юрченко В. М., Грищук М. М. Системні аспекти вивчення зв'язку вікових криз з до невротичними станами у дітей шкільного віку. Теорія і практика сучасної психології. Класичний приватний університет: Видавничий дім «Гельветика», 2020 р., № 1, Т. 2, 189 -195 с.
59. Юрченко В. М., Грищук М. М., Мороз О. І. Системна сімейна психотерапія як практичний засіб роботи психологів системи освіти України / Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2020. № 11. – 190-197 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою.

	Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1,2,)	30
Змістовий модуль 1 (теми 3,4,5)	30
Підсумковий контроль (теми 1-5)– іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни